

Haberler:

Vakıf Medeniyeti ve Şehir Sempozyumu'nun Ardından

After the Symposium of Civilization Foundation and City

*Yılmaz Kurt**

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün her yıl düzenlediği *Vakıf Haftası* etkinlikleri çerçevesinde bu yıl bir de sempozyum düzenlendi. "Vakıf Medeniyeti ve Şehir" başlığını taşıyan bu sempozyum 07 Mayıs 2013 Salı günü Ankara'da Vakıflar Genel Müdürlüğü Konferans Salonu'nda gerçekleşti.

Sempozyum Vakıflar Genel Müdürlüğü ve İstanbul'da bulunan Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi (FSMÜ) işbirliği ile tertip edilmişti. Bu türden akademik etkinliklerde bir üniversite desteği olmadığına bilimsel kalitenin ne kadar düşebileceğini daha önceki bazı sempozyumlarda görmüştük. Bu bakımdan Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi ile birlikte bu sempozyumu gerçekleştirmesi isabetli olmuştur. Sempozyum konusunun "Vakıf Medeniyeti ve Şehir" ana başlığıyla yapılmış olması da bu işbirliğinin olumlu bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Büyüyen ve gelişen Türkiye'de hangi şehrimize giderseniz gidiniz, son 20 yıldaki muazzam gelişmeyi rahatlıkla görebilirsiniz. Bu bakımdan Türk şehirciliği ve vakıf ilişkisinin konu alınması son derece isabetli bir karar olmuştur. Yeni kurulan veya kurulacak olan vakıfların şehirlerin gelişmesine ne yönde katkı sağlayabileceğinin ortaya konulması ise tarihçilerden çok şehir planlamacılarının konusu olsa gerek.

"Vakıf Medeniyeti ve Şehir Sempozyumu", Prof. Dr. Sadettin Ökten'in açılış bildirisi ile başladı. Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi (FSMÜ) mütevelli heyetinde yer alan Sayın Ökten usta hitabeti ve güzel üslubu ile "Vakıf Medeniyeti ve Osmanlı Şehirleri" konusunda dinleyicilerinden tam not aldı.

FSMÜ Rektörü Prof. Dr. Musa Duman'ın başkanlığında gerçekleşen "Şehir Ruhunun Oluşumu" başlığını taşıyan ilk oturumda Prof. Dr. Yılmaz Can,

* Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü, 06100 Sıhhiye/Ankara. E.mail: yilmazkurt2002@yahoo.com; ykurt@ankara.edu.tr

"Karakteristik Özellikleriyle İslâm Şehrinin Doğuşu" adlı tebliğinde, sanat tarihçisi gözüyle İslâm toplumlarında şehir anlayışı konusunda yapılan bazı yanlış genellemeleri dile getirerek İslam şehirlerindeki Ulu Cami ve Külliye çevresinde oluşan İslâm şehirlerinin ana özelliklerini ortaya koydu. FSMÜ'sinden Prof. Dr. İbrahim Numan'ın tebliği "İrade, İnsan ve Vakıf: Sürdürülebilir Şehir İçin Bir Çıkış Yolu" başlığını taşıyordu. Yine aynı üniversiteden Prof. Dr. Fatih Andı tebliğinde Yahya Kemal ve A. H. Tanpınar'ın vakıf mimarî eserlerine bakışı üzerinde durdu. Hacettepe Üniversitesi'nden Mehmet Fatih Müderrisoğlu konuya tarihi eserleri yaptıran kişilerin kimlikleri ve sosyal statüleri açısından yaklaştı. Ele aldığı konu son derece ilginç olmakla birlikte bir tebliğin kapsamına sığmayacak kadar geniş içerikli bir konu idi. Vakıf sayesinde kurulmasa bile vakıf sayesinde gelişen şehirlerden Bursa, Edirne gibi payitahtlar yanında Halep, Şam, Amasya, Manisa, Tokat gibi önemli şehirler de araştırmasında ele alınmıştı.

Öğleden sonra Prof. Dr. Ümit Doğanay Arınç başkanlığındaki II. Oturum'da Yıldız Teknik Üniversitesi'nden Prof. Dr. Sait Öztürk "Osmanlı Şehirlerinin Su İhtiyacının Karşılmasında Vakıfların Rolü" üzerine zevkli bir tebliğ sundu. FSMÜ 'den İbrahim Aydın Yüksel'in Mesih Paşa Çeşmeleri konusunda yapmış olduğu araştırma vakıf eserlerinin korunmasının ne derece önem taşıdığını bir kez daha ortaya koyan güzel bir çalışma idi. Aynı üniversiteden Nurdan Şafak, "Eminönü Yeni Cami Külliyesi ve Geçirdiği Değişmeler" konulu tebliğinde bu güzel eserin tarihi serüvenini başarılı bir şekilde ortaya koydu. Artık Yeni Cami'nin önünden geçip giderken onu biraz daha yakından tanıyan bir kişi olarak onu yaptıranlara daha çok hayır dualar göndereceğiz. Yıllarca Vakıflar'a emek vermiş bir kişi olan Arşiv Daire Başkanı Adnan Tüzen "Üsküdar'ın Şehirleşmesinde Hanım Sultan Vakıflarının Rolü" konusunda oldukça iyi çalışmış ve çok önemli bilgiler toplamıştı. Sürenin darlığından bu bilgilerin bir kısmını dinleyebildik ama umarım tebliğlerin basımında tamamını okuma imkânı buluruz.

Öğleden sonraki III. Oturum'un başkanlığı Hacettepe Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mehmet Öz yaptı. Programda yapılan bir değişiklik sonucu benim 8 Mayıs 2013 Çarşamba günü yapılacak olan "Şehrin Silüeti: VAKIF" adlı Panel'de yapacağım konuşma bu oturuma alınmıştı. Prof. Dr. Ali Boran'ın "Halep Şehir Dokusu ve Vakıf Eserleri" isimli tebliğini sunmak üzere gelmeyişi (veya gelemeyişi) sebebiyle oturum akışında bir aksaklık yaşanmadı. Ancak değişiklik bilgilerinin önceden verilmeyişi dinleyicileri ve spiker hanımı zora soktu. Bu tür toplantılarda programlar üzerinde yapılan "son dakika değişiklikleri"nin ve kaydırmaların pek de güzel karşılanmadığı konusunda sanırım hepimiz hemfikiriz. Toplantıya katılmak üzere isim yazdıran fakat katılmayan akademisyenlerin ise son derece iyi bir niyetle kabul edilebilir meşru mazeretleri dolayısıyla katılamadıklarına inanıyoruz. Bu tespitim bir özeleştirisi olarak kabul edileceğini umuyorum.

Prof. Dr. Ahmet Nezih Turan, Eskişehir'de bulunan Çoban Mustafa Paşa Vakfı'nı konuşmasının merkezine alarak tarihçinin yaşadığı şehre ilgisi konusunda hepimizin zevkle dinlediği güzel bir sunum yaptı. Eskişehir'deki Çoban Mustafa Paşa Vakfı ile Gebze'deki Çoban Mustafa Paşa Vakfı'nın aynı kişinin eseri olduğunun bilinmeyişi ve Eskişehir'deki külliyyeden günümüze ulaşabilen caminin de bugün *Karşunlu Cami* olarak anılıyor olması ilginçti. XVII. Yüzyılda bu caminin aynı zamanda "semahane" olarak kullanılmış olması konusu ise gerçekten üzerinde durulmaya değer.

"Genç Prof."larımızdan Prof. Dr. Hüseyin Çınar Ayıntap (Gaziantep) şehri örneğinden hareketle vakıflar ve vakıf kurucuları konusunu, yıllarını Vakıflar Arşivi'nde geçirmiş birisi olarak son derece güzel ortaya koydu.

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü'nden Doç. Dr. Hatice Oruç ise kendisinin çok yakından bildiği bir konuda, "Bosna Şehirlerinin Oluşumunda Vakıfların Rolü" konusunda dinleyicileri bilgilendirdi. Bosna şehirlerinin oluşumunda Gazi Hüsrev Bey'in, İsa Bey'in çalışmalarını, kale varoşlarında, Pazar yerlerinde yeni kasaba ve şehirlerin nasıl doğduğunu bizlere anlattı. Sayın Sadettin Ökten'in belirttiği gibi bu güzel konuşmayı keşke "daha az heyecan içinde ve daha yumuşak bir üslupla" yapmış olsaydı.

Oturumun son konuşmacısı olarak söz alan Yılmaz Kurt ise Ramazanoğulları Vakfı'nın Adana'nın gelişimine katkılarını dile getirdi. Her oturumun sonunda konuşmacılara Vakıflar Genel Müdürlüğü adına plaket takdim edildi.

Vakıf Medeniyeti ve Şehir Sempozyumu, gerek konusunun büyük bir isabetle seçilmiş olması, gerekse sunulan bildirilerin kalitesi bakımından Vakıflar Haftası'na yakışır bir sempozyum oldu. Bu sempozyumda emeği geçen Vakıflar Genel Müdürü Dr. Adnan Ertem ve Genel Müdür Yardımcısı Burhan Ersoy başta olmak üzere tüm Vakıflar Genel Müdürlüğü yetkililerini; Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Musa Duman ile sempozyuma tam kadro destek veren FSMÜ öğretim üyelerini; tebliğ sunan değerli meslektaşlarımızı kutluyor ve bir sonraki Vakıf Haftası'nda sağlık ve esenlik içinde buluşmayı temenni ediyorum.

